

Transatlàntica, Companyia (HIST)

Va ser creada per Antonio López López, natural de Comillas, Santander. Havia emigrat a Cuba l'any 1850 on va iniciar diversos negocis i va fundar el 1852 l'empresa Antonio López y Compañía dedicada al transport marítim. Tornà a Espanya el 1857 i el 1861 obtingué en exclusiva els transports entre l'Estat espanyol i les Antilles. El 1877, eixamplà el radi d'acció de la seua empresa als països sud-americans i les Filipines. El 1878, Antonio López va rebre el títol de marquès de Comillas. El juny del 1881, l'empresa es traslladà a Barcelona i canvià la seua denominació per l'actual. Tenia també seu a Alacant. Va adquirir aquell any una sèrie de vapors que dugueren noms significatius de les seues destinacions: Isla de Panay, Isla de Cebú, Isla de Luzón, Isla de Mindanao, Habana, Panamá, Veracruz, México, Santo Domingo, Buenos Aires, Montevideo. La major part eren vaixells amb una primera classe de luxe, per al transport de viatgers acomodats, i una altra d'inferior qualitat ocupada fonamentalment pels emigrants i els soldats. L'Afonso XIII n'era un bon exemple. L'empresa va superar la mort, el 1883, del seu fundador i va continuar el seu creixement. Va prosperar considerablement durant el període conegut com de la Febra de l'Or. Superà també amb èxit la crisi del 1898 amb la consegüent pèrdua del monopoli del seu comerç a Cuba i Filipines. El 1914 era la companyia més important de l'Estat espanyol amb 23 vapors en actiu i serveis de mercants i passatgers que cobrien la major part del món. Actualment, serveix, entre altres, les línies marítimes de Barcelona a la Guaira i Veracruz per València i Cadis.

Probablement, va ser a través de la seu d'Alacant com molts dels mariners de Benidorm entraren a formar part de la Transatlàntica, tot ocupant càrrecs d'inspectors, capitans, oficials, maquinistes, contramestres, etc. Gairebé tots els vaixells del segle XIX van estar dirigits en algun moment per capitans de Benidorm. Els cognoms Bayona, Llorca, Pérez, Cortés, Vives, Orts, Zaragoza, etc., ho demostren. Jaume Fuster Llorca, que va fer un llistat dels mariners de Benidorm, presenta 15 noms de capitans i set de nostramos-contramestres, tots ells treballant per a la Companyia Transatlàntica. Carles Llorca Baus n'arregla les dades d'una desena com a conseqüència de les seues investigacions en els arxius de la companyia. Per tant, la vinculació de

Benidorm amb la Transatlàntica va ser molt gran durant molts anys. Una prova d'aquesta vinculació és que l'esmentada companyia publicara al número 7 del setmanari *El Canfali* de Benidorm (28-1-1893) una pàgina d'anuncis publicitaris, tot indicant els seus serveis de transport marítim. La població de Benidorm en aquell any superaria escassament els 3.000 habitants i per tant no semblava un lloc adient per a invertir en publicitat. Resulta evident que hi havia unes altres motivacions: les bones relacions del setmanari amb l'empresa, aconseguides mitjançant les moltes persones de Benidorm que treballaven a la Transatlàntica. Pel seu valor com a font d'informació sobre els trajectes marítimes que realitzaven els mariners de Benidorm i les condicions del transport de l'època, el reproduïm a continuació:

SERVICIOS DE LA COMPAÑÍA TRASATLÁNTICA DE BARCELONA.

Linea de las Antillas, New York y Veracruz. — Combinación á puertos americanos del Atlántico y puertos N. y S. Del Pacífico. Tres salidas mensuales el 20 y 30 de Cádiz y el 20 de Santander.

Linea de Filipinas.— Extensión á Ilo-Ilo y Cebú, y combinaciones al Golfo Pérsico, Costa oriental de África, India, China, Conchinchina, Japón y Australia. Trece viajes anuales saliendo de Barcelona cada cuatro viernes, á partir del 8 de enero de 1893 y de Manila cada cuatro martes, á partir del 12 de enero de 1893.

Linea de Buenos Aires.— Seis viajes regulares para Montevideo y Buenos Aires, con escala en Santa Cruz de Tenerife, saliendo de Cádiz y efectuando antes las escalas de Marsella, Barcelona y Málaga.

Linea de Fernando Poo.— Viajes regulares para Fernando Poo, con escalas en Las Palmas, puertos de la costa occidental de Africa y Golfo de Guinea.

Servicio de Africa. — Linea de Marruecos. Un viaje mensual de Barcelona á Mogador, con escalas en Melilla, Málaga, Ceuta, Cádiz, Tanger, Larache, Rabat, Casablanca y Mazagan.

Servicio de Tanger.— Tres salidas á la semana: de Cádiz para los lunes, miércoles y viernes, y de Tanger para Cádiz los martes, jueves y sábados.

Estos vapores admiten carga con las condiciones más favorables y pasajeros, á quienes la compañía da alojamiento muy cómodo y trato muy esmerado, como ha acreditado en su dilatado servicio. Rebajas á familias. Precios convencionales por camarotes de lujo. Rebajas por pasajes de ida y vuelta. Hay pasajes para Manila, á precios especiales, para emigrantes de clase artesana ó jornalera, con facultad de regresar gratis dentro de un año si no encuentra trabajo. (...).

El respecte i afecte que sentien els mariners de Benidorm pel dirigent de la companyia Transatlàntica es va traduir en la dedicació d'un carrer de la vila a la seua memòria. Primer va ser el carrer de la Mar, el nom del qual es va canviar en 1899 pel de marquès de Comillas. Posteriorment, el carrer ha canviat de denominació varies vegades fins arribar a l'actual

nom de carrer del Passeig de la Carretera (vegeu **Passeig de la Carretera, carrer del TOP.**). Però es donà el nom de marquès de Comillas a un altre carrer, el mateix que actualment du la denominació. Es va dedicar un carrer al fundador de la Transatlàntica com a homenatge al segon marquès de Comillas, Claudio López Bru, que havia adoptat una sèrie de mesures socials per als seus treballadors: pagament d'una jubilació de 300 ptes. per als capitans i 100 per als mariners, ajudes a les viudes i orfes, etc. El primitiu carrer de la Mar (Marquès de Comillas) i el de l'Albereda van ser llocs de reunió de molts dels mariners de la Transatlàntica: amb els estalvis de la seua vida de mariners molts d'ells adquiriren cases en la seua localitat natal tot agrupant-se als carrers esmentats.

Diccionari de Benidorm